

Cornelis van Wijk bij Duurstede

Patroonheilige voor eenvoudige mensen

1548 – 1572

In 1548 werd in Wijk bij Duurstede in de Muntstraat een jongen geboren die de naam Cornelis kreeg.

25 jaar later, op 9 juli 1572, werd hij in Brielle onschuldig gedood, omdat hij het katholieke geloof niet wilde afzweren. Hij is een van de negentien *Martelaren van Gorkum* die onschuldig zijn gevangen gezet, vernederd, gemarteld en gedood vanwege hun geloof. In 1867 zijn ze heiligverklaardⁱ door paus Pius IX. Dat betekent dat ze sindsdien wereldwijd aandacht krijgen. Jaarlijks is op 9 juli hun feestdag, een dag waarop er in kerkdiensten over hen gesproken wordt.

Martelaren, toen en nu

Dat een eenvoudige in Wijk bij Duurstede geboren jongen wereldwijd als heilige tot voorbeeld wordt gesteld, dat verdient op zich al aandacht. Maar zijn dood raakt ook een actuele kwestie. Als we Cornelis van Wijk bij Duurstede gedenken, denken we ook aan de miljoenen mensen die in de 21^e eeuw vanwege hun geloofsovertuiging worden vervolgd, gevangen gezet of vermoord. Christenen zijn onder hen de grootste groep, 260 miljoenⁱⁱ.

Cornelis: "Ik sta klaar"

Cornelis was heel eenvoudig, geen geleerde. Hij had geen hoge positie en

geen leidinggevende functie. Hij was geen priester, maar als lekenbroeder lid van de orde van de minderbroeders franciscanen. Franciscanen zijn christenen die het voorbeeld volgen van de heilige Franciscus van Assisi.

Bij de franciscanen stond Cornelis van Wijk bij Duurstede bekend om zijn simpele gehoorzaamheid. Zo zei de gardiaan (overste) van het minderbroederklooster in 's-Hertogenbosch eens tegen hem: "Broeder Cornelis, je moet naar Utrecht gaan". Waarop broeder Cornelis zei: "Ik sta klaar" en zonder verder op een boodschap te wachten naar Utrecht wandelde. In Utrecht wist hij niet anders te zeggen dan: "Mijn gardiaan heeft mij opgedragen naar Utrecht te gaan". De gardiaan in Utrecht was ontroerd door zoveel eenvoud, maar stuurde hem toch maar weer terug naar 's-Hertogenbosch om zijn boodschap te halen.ⁱⁱⁱ

Cornelis zijn geloof

Er is nog een uitspraak van Cornelis opgetekend die zijn eenvoud weerspiegelt. Eenmaal gevangen genomen in 1572, samen met enige tientallen andere katholieke geestelijken, werd geprobeerd hem afvallig te maken van het katholieke geloof. Als de gevangenen zeiden dat ze het katholieke geloof niet meer aanhingen, werden ze vrijgelaten. Sommigen kozen die uitweg, maar Cornelis hield stand. Zijn weerwoord tegen de ondervragers was: "Ik geloof alles wat mijn gardiaan gelooft, want de gardiaan gelooft wat de heilige Kerk gelooft".^{iv}

Patroonheilige voor de eenvoudigen

Om zijn eenvoud zou je in Cornelis een patroonheilige voor de eenvoudige gelovigen kunnen zien. Een voorbeeld voor de talloze mensen die als loyaal en dienstbaar lid van een gemeenschap even belangrijk zijn als de leidinggevendenden.

Kees Slijkerman

26 april 2020

VERDER LEZEN:

- Stripboek *De tijdelijke dood* (sinds 2022 [hier](#) online te lezen), Geert de Sutter, eindredactie tekst: Thijs van Zaal; uitgegeven door Brielse Bisschoppelijke Commissie van het Bisdom Rotterdam 7 juli 2007.
- *Bedevaartsoord* en informatiecentrum over de Heilige Martelaren van Gorcum, De Rik 5 te Brielle, website: www.martelarevangorcum.nl.
- Boek *De martelaren van Gorcum*, D. De Lange, 1954
- Website: www.johannesdedoper.net/kloosterhof

Artikelen in voorbereiding

- Wijk bij Duurstede en Cornelis van Wijk - De stad in Cornelis' tijd en wat er nu naar hem verwijst.
- In het voetspoor van Cornelis van Wijk - Van Wijk bij Duurstede naar 's-Hertogenbosch, Utrecht, Dordrecht en Brielle.
- Historische context waarin de moord op Cornelis van Wijk kon plaatsvinden

---

ⁱ Wat is een heiligverklaring? De Rooms-Katholieke Kerk kent de mogelijkheid om van mensen officieel te verklaren dat zij bij God in de hemel zijn. Zij mogen dan officieel in kerkdiensten als heiligen worden aangeropen. Zo'n heiligverklaring kan alleen na hun dood en na grondig onderzoek.

Als gelovige kun je aan deze heiligen een voorbeeld nemen en hen eventueel ook aanroepen om hen te vragen voor iets of iemand te bidden tot God. Ze zijn niet ver weg maar om ons heen, zoals in de Bijbel staat in Hebrëeën 12,1. De Martelaren van Gorkum werden heilig verklaard, niet omdat hun hele levenswandel voorbeeldig was, maar omdat zij als martelaar voor het katholieke geloof stierven.

ⁱⁱ Cijfer van Open Doors, Nederlands Dagblad, 16-1-2020

ⁱⁱⁱ Bron: 'De martelaren van Gorcum', D. De Lange, blz. 69.

^{iv} Idem blz. 231

Dit is document 0461 op www.stucom.nl